

OBSAH

ÚVOD	8
1. PASTORAČNÍ PÉČE.....	9
1.1. Jak zde chápeme pastorační péči.....	9
1.2. Méně obvyklé situace	9
1.3. Vztah pastorace k jiným pomáhajícím disciplínám	10
2. O KOHO PEČUJEME	11
2.1. Křest'an, věřící, ateista.....	11
2.2. Péče o katolíky, význam svátostí.....	11
2.3. Evangelíci	11
2.4. Letniční a probuzenecké skupiny	12
2.5. Pravoslavní.....	12
3. PASTORAČNÍ PÉČE V SOCIÁLNÍ PRÁCI	13
3.1. Stručná historie sociální práce.....	13
3.2. Utrpení a bolest v současném pohledu	15
3.3. Duchovní dimenze v sociální práci	16
3.4. Pastorační péče v sociální práci	17
3.5. Proč pastorační péče	17
3.6. Místo pastorační činnosti v sociální práci.....	18
4. PASTORAČNÍ ROZHOVOR JAKO ZÁKLADNÍ FORMA PASTORAČNÍ PÉČE	20
4.1. Co je pastorační rozhovor	20
4.2. Mezi psychologií a hlásáním víry.....	20
4.3. Cíl pastoračního rozhovoru.....	20
4.4. Otázka v pastoračním rozhovoru	21
4.5. Na co odpovídat	21
4.6. Zraňující body v rozhovoru	21
4.7. Náboženská dimenze rozhovoru	21
4.8. Náboženská ideologizace a přijetí ve víře	22
4.9. Rozhovor ve skupině	22

5. JINÉ METODY PASTORAČNÍ POMOCI A PÉČE.....	23
5.1. Pobyt v duchovně inspirujícím prostředí	23
5.2. Exercicie	23
5.3. Pout'	23
5.4. Četba.....	24
5.5. Postoupení klienta jinému odborníkovi	24
6. VÁZNĚ NEBO NEVYLÉČITELNĚ NEMOCNÍ	25
6.1. Situace nemocného a jeho potřeby	26
6.2. Okolí nemocného	26
6.3. Fáze přijetí nežádoucí situace	26
6.4. Nevyléčitelně nemocný	26
6.5. Otázka naplnění života v nemoci	27
6.6. Kdy a jak říkat pravdu	27
6.7. Otázka eutanázie	27
6.8. Křesťanský pohled na nemoc a utrpení.....	28
6.9. Vzájemné smíření jako závažný úkol.....	28
6.10. Doprovázení nemocného ke smrti	28
6.11. Doprovázení příbuzných umírajícího	29
6.12. Křesťanský pohled na smrt a jiné interpretace smrti	29
6.13. Umírání a smrt doma, v nemocnici, v hospici	30
6.14. Těžce nemocný člověk v domácím prostředí.....	30
6.15. Pohřeb	31
6.16. Po pohřbu.....	31
7. PSYCHICKÉ OBTÍŽE, DUŠEVNÍ NEMOC	33
7.1. Základní otázky	33
7.2. Obecné zásady	34
7.3. Co potřebuje z hlediska pastorační péče nemocný a co mu škodí	35
7.4. Péče o bezprostřední okolí nemocného	35
7.5. Exorcismus	35
7.6. Žádosti o exorcismus	36

8. OBĚTI NÁSILÍ A PODVODŮ	38
8.1. Kořeny útrap	38
8.2. Možná pomoc	38
9. OBTÍŽE V MANŽELSTVÍ	39
9.1. Od obtíží ke krizím.....	39
9.2. Těžko napravitelné škody.....	39
9.3. Zásady pomoci z pozice pastorujícího.....	40
9.4. Odborná pomoc poraden – kdy a jak?	40
9.5. Specifické obtíže smíšených manželství	41
10. ROZVOD A DOBA PO ROZVODU.....	42
10.1. Jak se stavět k těm, kdo usilují o rozvod.....	42
10.2. Co rozvod zjednoduší a co zkomplikuje	42
10.3. Pomoc v době rozvodu a těsně po něm.....	43
10.4. Vyrovnaní se s rozvodem v průběhu času	43
10.5. Úvahy o dalším manželství	43
10.6. Péče o rozvedené, kteří zůstali sami i o ty, kteří uzavřeli další manželství	43
11. TI, KDO NEMOHOU MÍT DĚTI	45
11.1. Medicínské hledisko	45
11.2. Jak reagovat na to, co medicína dnes nabízí	45
11.3. Otázka adopce	45
12. PĚSTOUNSKÁ PÉČE A OSVOJENÍ	47
12.1. Situace po příchodu dítěte do rodiny	47
12.2. Problémy dospívání.....	47
12.3. Vztah k biologickým rodičům	48
13. HOMOSEXUÁLNÍ (LESBICKÁ) ORIENTACE	49
13.1. Homosexualita podle dnešního stavu vědy	49
13.2. Kritický bod – poznání vlastní homosexuální orientace a sdělení nejbližším.....	49
13.3. Postoj katolické církve a postoje dalších křesťanských církví.....	50

13.4. Pastorační zásady	50
14. NĚKTERÉ DALŠÍ OBLASTI PASTORAČNÍ PÉČE	51
14.1. Týrané a zneužívané děti	51
14.2. Mladiství, hledající základní orientaci	52
14.3. Lidé po vážném úrazu nebo po operaci s trvalými následky	52
14.4. Alkoholici	53
14.5. Narkomani a gambleři	54
14.6. Stárnoucí, staří, nemohoucí	55
14.7. Vězni a jejich příbuzní	56
14.8. Propuštění z vězení	56
14.9. Bezdomovci	57
14.10. Osamělé matky s dětmi	57
15. NÁBOŽENŠTÍ NEUROTICI	59
15.1. Obtíže a možná terapie	59
16. TI, KDO (PODLE DRUHÝCH) NEUSPĚLI V DUCHOVNÍM POVOLÁNÍ	61
16.1. Postoj k sobě samému a postoj k okolí	61
16.2. Bývalí seminaristé	61
16.3. Adepti řeholí – muži	62
16.4. Adeptky řeholí – ženy	62
17. PROBLÉMY S DÍTĚTEM A PROBLÉMY DĚtí	63
17.1. Fetující dítě	63
17.2. Dítě v sektě	63
18. PASTORACE PASTORUJÍCÍCH (DOPROVÁZEJÍCÍCH)	65
18.1. Co má vědět pastorující, aby se sám nestal obtížným pastoračním případem	65
PŘÍLOHY	66
I. Etika v charitní službě	67
II. Duchovní rozhovor s pacientem – útěcha nebo cesta k pravdě?	72
III. Fáze přijetí neblahé zprávy o zdravotním stavu a reakce na ně (dle dr. Šestákové)	74

IV.	Duchovní rozměr péče o dlouhodobě vážně nemocného	76
V.	Péče o terminálně nemocného doma.....	80
VI.	Zásady pastoračního přístupu u jednotlivých typů psychických poruch	82
VII.	Zásady pro exorcismus	88
VIII.	Jak může co nejlépe žít v církvi rozvedený člověk?.....	90
IX.	Základní texty Anonymních alkoholiků.....	99
X.	Sekty a pastorace	101
XI.	Kde síly v péči o druhé ztrácíme a kde je hledáme	107
POUŽITÉ ZKRATKY		112
UŽITEČNÉ INTERNETOVÉ STRÁNKY		113

Vlastních zkušeností se snažím využít v celém svém dílu. Nejdříve vede k tomu fakta, že v roce 1989 se mělo na hranici významného duchovního i politického rozvoje v České republice uskutečnit velký koncert pro podporu Václava Havla, který byl mimořádně populární. Jeden z jeho organizátorů se však v myslích mužem, kterým je zároveň sám otec, zamýšlel na tomto koncertě oběť, aby mohl využít možnost využití slavnosti, aby si vystavil svůj vlastní význam. Byl jsem zde, vydal koncert a následně se dočkal svého významu. Byl jsem tedy účastníkem až do té doby, než mi byly dány časy, kdy mohu říci, že jsem se vydal do církve v prostoru, kde se dříve vyznávali lidé, kteří měli mnoho věcí vysvětlovat, a když jsem zjistil, že vlastní význam vznikl v tomto prostoru, tak jsem zjistil, že vlastní význam je vlastní význam. A když jsem zjistil, že vlastní význam je vlastní význam, tak jsem zjistil, že vlastní význam je vlastní význam.

*Pastorační přístup v čísle slova myslí *vuzumus* takové jednodíl: *Clericem*, ve kterém ho respektujeme z jeho jedinečnosti, přistupujeme k němu z pozice věřících křesťanů, dopravujeme ho v jeho aktuálních, nemoci, urupení a umírál a pomáháme mu k lidsky důvěrnému zvládnutí jeho životní situace větší smrti, a to na jemu dostupné úrovně různy s perspektivou jejího možného rozvoje.*

1.2. Méně obvyklé situace

Když pak mluvíme o pastoraci píši v mnoha obvyklých situacích, mluvíme tím zároveň o myslí situacích, které leží za hranicemi základní boční formy práce, tedy z

¹ Srov. *Kódex konsistořského práva* (KCOP) Praha: Zbrost, 1994, zák. 373 a 315 §1.

² Npr. CIC kde 230; IAN PAVEL II, *Černíhoštejnský kněz*, Praha: Zbrost, 1993, odst. 23.

³ Dokumenty z unikátního Archiva, Praha: Zbrost, 1995.

⁴ Srov. GS 1.